

Täysistunto

Tiistai 13.5.2025 klo 14.00—16.50

9. Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi päästökauppalain ja energiavirastosta annetun lain 1 §:n muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 24/2025 vp

Valiokunnan mietintö TaVM 7/2025 vp

Ensimmäinen käsittely

Puhemies Jussi Halla-aho: Ensimmäiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 9. asia. Käsittelyn pohjana on talousvaliokunnan mietintö TaVM 7/2025 vp. Nyt päätetään lakiehdotusten sisällöstä. — Valiokunnan puheenjohtaja, edustaja Puisto, olkaa hyvä.

Keskustelu

15.49 **Sakari Puisto ps** (esittelypuheenvuoro): Kiitoksia, arvoisa puhemies! Esittelen talousvaliokunnan mietinnön koskien päästökauppalakia ja Energiavirastosta annettua lakia.

Ehdotuksen taustalla on EU:n päästökauppadirektiivin uudistus, joka toimeenpantiin Suomessa yleisen päästökaupan osalta vuoden 2024 alussa voimaan tulleella päästökauppalailla. Nyt ehdotetut muutokset liittyvät tarpeeseen päivittää ja selkeyttää kansallista sääntelyä komission antamien täytäntöönpanoasetusten sekä ohjeistusten myötä sekä korjata tiettyjä lain säännöksissä ilmenneitä teknisiä virheitä.

Ehdotuksen keskeinen osa liittyy päästökauppadirektiivin uudistukseen sisältyneeseen niin sanottuun 95 prosentin sääntöön. Päästökauppadirektiivin mukaan yli 95 prosenttia kestävästä biomassaa käyttävät laitokset suljetaan päästökaupan ulkopuolelle vuodesta 2026 lähtien. Päästökauppadirektiivissä ei säädetä siitä, miten säännöksen perusteella ulossuljettu laitos tulisi takaisin päästökaupan soveltamisalaan.

Nyt tällä ehdotuksella selkeytettäisiin 95 prosenttia biomassaa käyttävien laitosten sääntelyä. Vuodesta 2026 päästökaupan ulkopuolelle suljetut laitokset tulisivat uudestaan päästökaupan piiriin, mikäli ne lisääisivät fossiilisen polttoaineen käyttöä. Ehdotettu sääntelyn selkeytys tehtäisiin päästökauppadirektiivin epäselvän sanamuodon sekä komission asiaa koskevan, kansallisesta tulkinnasta poikkeavan ohjeistuksen vuoksi. Sekä alan toimijat että Energiavirasto ovat pitäneet tarpeellisenä selkeyttää sääntelyä tältä osin.

Kansallisesti 95 prosentin sääntöä on tulkittu siten, että soveltamisalan ulkopuolelle rajatun laitoksen tulisi hakeutua uudestaan päästökaupan piiriin alittaessaan 95 prosentin rajan, ja nyt ehdotettu sääntely vahvistaisi tämän tulkinnan. Fossiilisen polttoaineen käyttö rajattaisiin enintään viiteen prosenttiin, jonka jälkeen laitos tulisi uudestaan päästökaupan hinnoittelun piiriin. Fossiilisen polttoaineen käyttöä ei siten voisi lisätä rajattomasti laitoksissa taakanjakosektorilla. Osalle laitoksista voisi toisaalta syntyä kannuste lisätä fossiilisen polttoaineen määrää ja alittaa 95 prosentin raja, jos laitoksen tavoitteena on päästä uudestaan päästökaupan piiriin.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 49/2025 vp

Valiokunnan saaman selvityksen perusteella sääntelyn ja siihen nyt tehtävän selkeytyksen laitospohjaiset vaikutukset vaihtelevat laitoksen koosta ja toiminnasta riippuen ja niiden arviointi on vaikeaa. Osa laitoksista hyötyy päästökaupan ulkopuolella olemisesta, koska hallinnollinen taakka järjestelmän piiriin kuulumisesta on suhteellisen korkea. Osalle laitoksista taas voi syntyä merkittävä taloudellinen vaikutus ilmaisjaon loputtua.

Ehdotuksia on valiokunnan asiantuntijakuulemisessa pidetty oikeustilaa selkeyttävinä. Muutostarve on seurausta päästökauppadirektiivin epäonnistuneena pidetystä 95 prosentin säännöstä ja sen tulkintaan liittyvistä epäselvyyksistä.

Kilpailuympäristön vääristymisen lisäksi 95 prosentin sääntö hämärtää toiminnanharjoittajien hiilidioksidin talteenoton ja sen varastoinnin ja jatkojalostamisen tulevaisuuden näkymää. Kysymys liittyy myös päästökaupparjestelmää uudistettaessa mahdollisesti käyttöön otettaviin, teknisiä nieluja koskeviin taloudellisiin kannustimiin, joiden piiriin nyt päästökaupan ulkopuolelle suljettavat laitokset eivät jatkossa kuuluisi.

Komissio on käynnistänyt päästökaupan uudistamisesta konsultaation, joka edeltää seuraavaa päästökaupparjestelmää koskevaa uudelleentarkastelua kesällä 2026. Talousvaliokunta pitää tärkeänä arvioida tässä yhteydessä sääntelyn toimivuutta kattavasti ja korostaa, että Suomen tulee aktiivisesti vaikuttaa sääntelyn kehittämiseen siten, että päästökaupparjestelmä kokonaisuutena toimii EU:n ilmasto- ja energiapolitiikan kustannustehokkaana ja teknologianeutraalina ohjauskeinona sekä edistää teknisten nielujen käyttöönottoa.

Hyvät edustajat! Talousvaliokunta pitää hallituksen esitystä perusteltuna ja puoltaa yksimielisesti siihen sisältyvien lakiehdotusten hyväksymistä. — Kiitos.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Autto, olkaa hyvä.

15.53 Heikki Autto kok: Arvoisa puhemies! Kiitos talousvaliokunnan taitavaksi tunnetulle puheenjohtajalle, edustaja Puistolle tästä mietinnön hyvästä esittelystä.

Tosiaan itse tämä kyseinen hallituksen esitys, jonka pohjalta mietintö on laadittu, on varsin teknisluontoinen, mutta tähän päästökaupan ja ylipäätään Euroopan unionin harjoittaman ympäristösääntelyn laajempaan kokonaisuuteen toivoisin voivani sanoa muutaman sanan tässä yhteydessä.

Tämä viimeinen asia, jota puheenjohtaja Puisto myös omassa puheenvuorossaan korosti, että Euroopan tulee pystyä toteuttamaan ympäristöpolitiikkaansa ja esimerkiksi päästöjen vähentämistä osana kaikenlaisen saastuttamisen vähentämistä kustannustehokkaalla tavalla ja teknologianeutraalisti, on äärimmäisen tärkeä tavoite. Tätä tulee mielestäni Suomen aktiivisesti edistää ja korostaa nyt osana uuden komission työtä, jolla jossain määrin ehkä ollaan järjeistämässä niitä edellisen komission aikana aika pitkälle vietyjä sääntelyjä, jotka osaltaan ovat vaikuttaneet siihen, että Euroopan taloudellinen kilpailukyky suhteessa meille keskeisiin kilpailuasetelman tuoviin talousalueisiin, kuten Yhdysvaltoihin tai Kiinaan, ei ole ollut riittävä.

Ajattelen vahvasti niin, että Euroopan tulee tässä hyvin vaikeassa geopolitiisessa tilanteessa edustaa maailmassa eräänlaista toivon majakkaa, mitä tulee demokratiaan, oikeusvaltioon, ihmisoikeuksiin, myös kestävään kehitykseen, mutta jotta Eurooppa voi näitä meille tärkeitä asioita edistää ja tuoda näitä asioita myös muiden maanosien asukkaiden saataville sitä kautta, että heidän maansa seuraavat Euroopan esimerkkiä, on todella tärkeää, että Eurooppa on sekä sotilaallisesti riittävän vahva että taloudellisesti riittävän kil-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 49/2025 vp

pailukykyinen niin, että muut maat haluavat seurata esimerkkiämme. Siksi meidän tulee nyt kaikissa sääntelyissä olla vahvistamassa Eurooppaa ja Euroopan taloudellista kilpailukykyä, ja ovatpa ne sitten tällaisia tämän lainsäädännön kaltaisia pienempiä teknisiä asioita, eteenpäin vieviä asioita tai suurempia askeleita, niin niitä on nyt tärkeää määrätietoisesti tehdä.

Yleiskeskustelu päättyi.

Eduskunta hyväksyi hallituksen esitykseen HE 24/2025 vp sisältyvien 1. ja 2. lakiehdotuksen sisällön mietinnön mukaisena. Lakiehdotusten ensimmäinen käsittely päättyi.